Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Kasım ayında meyve bahçesinde agroteknik faaliyetler

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Tarih 09.11.2025 | **Sayı** 11/2025 | **ISSN** 2815-522X | **Dil** TR
www.plant-protection.com/article/2318?lang=tr

Kasım ayındaki agrometeorolojik koşullar, iklim normlarına yakın ve üzerinde sıcaklıklar ile aylık norm civarında ve altında yağışlarla belirlenecektir. Kasım ayının çoğu gününde normallerin üzerinde ortalama günlük sıcaklıklar tahmin edilmektedir.

Kasım ayı başında, Kuzey Kutbu üzerindeki güçlü konsantre polar vorteks sayesinde Arktik soğuğu Avrupa'dan uzak kalacaktır. Bulgaristan'da bu, normalden daha ılıman bir hava ile sonuçlanacaktır – gündüz sıcaklıkları 14 ila 18°C arasında, güney bölgelerde ise 20°C'ye kadar çıkabilir. Genel olarak, ayın ilk on gününün sonuna kadar ciddi bir yağış beklenmemektedir. Kısa süreli atmosferik rahatsızlıklar mümkündür, ancak kısa süreli olacaktır. Sıcaklık inversiyonları olasılığı artmaktadır; birçok bölgede minimum sıcaklıklar sıfır civarında ve altında olup, don olayları için koşullar oluşacaktır.

Ayın ortalarına doğru, kuzeydoğudan gelen daha serin hava Balkanlar'a ulaşacaktır. Bulgaristan'da bu, sıcaklıklarda bir düşüşle hissedilecek ve mevsim normallerine yaklaşacaktır – gündüz sıcaklıkları 8 ila 13°C arasında, minimumlar ise 1 ila 6°C arasında olacaktır. Ovalarda sabah sisleri ve inversiyonlar daha sık görülecektir. Kasım ayının sonlarına doğru, özellikle dağlarda yağmur ve kar beklenmektedir. Ayın sonlarına doğru, 25 Kasım'dan sonra kuzeydoğudan gelen soğuk hava

kütlelerinin Balkanlar'a inmesi beklenmektedir. Özellikle Kuzey ve Batı Bulgaristan'da belirgin bir soğuma beklenmektedir. Dağlarda ve eteklerinde kar, ovalarda ise yağmur ve ıslak kar mümkündür. Açık havalarda sabahlar soğuk, sık sık don olayları ve negatif sıcaklıklarla geçecektir.

Ay boyunca, meyve ağaçları dikimi ve meyve bitkilerinde bitki sağlığı faaliyetleri için daha uygun koşullar ikinci on günlük dönemde oluşacaktır.

Meyve ağacı fidanlıklarında

Anaç bitkiler dip sürgünü yataklarında topraktan çıkarılır. Tüm köklü ve köksüz sürgünler, makas veya keskin bir bıçakla mümkün olduğunca alttan kesilir. Anaç çalılar zayıfsa, onları güçlendirmek için 1-2 sürgün bırakılır. Sürgünler kesildikten sonra, anaç bitkiler kış donlarından korunmak için toprakla kapatılır.

Bitkilerin vejetasyon dönemi tamamlandıktan sonra anaçlar tohum yataklarından çıkarılır.

Yapraklar dökülmemişse, elle veya yaprak dökücü maddelerle (örn. %0.1-0.2 kalsiyum klorür, %0.4 manganez klorür ve diğerleri) püskürtülerek çıkarılır. Anaçlar, zayıf, az gelişmiş ve aşırı gelişmiş olanlar ayrılmak üzere BDS'ye göre sınıflandırılır.

Birinci yıl fidanlığında anaçlar dikilir. Toprak önceden iyi hazırlanmış olmalıdır. Dikim mesafeleri meyve türüne bağlı olup, genellikle 80 x 20 cm, ceviz için ise 100 x 30 cm'dir. Fide anaçları kök boğazından 1-2 cm daha derine, vejetatif anaçlar ise kök örtülü kısmın uzunluğuna bakılmaksızın 20 cm derinliğe dikilir. Dikimden sonra anaçlar sulanır ve nemi tutmak ve daha başarılı aşılamayı sağlamak için 10 cm yüksekliğinde toprakla doldurulur.

Fidanlığa dikilmeyen kalan anaçlar, ilkbahara kadar korunaklı, rüzgar almayan, çiftlik binalarından uzak bir yerde saklanır. Kökler gevşek, nemli toprakla gömülür ve iyice sulanır.

Yeni dip sürgünü yatakları dikilir. Dekar başına 4-6 ton çiftlik gübresi, 100-150 kg süperfosfat ve 50-60 kg potasyum sülfat ile gübrelenmiş, hafif, nem tutucu, derin işlenmiş toprak tercih edilir. Bitkiler sıra arası 1.8 – 2 m, sıra üzeri 35-60 cm mesafelerle ve 25-30 cm derinliğe dikilir. Dikimden sonra, bitkinin toprak üstü kısmı toprak yüzeyinden yaklaşık 20 cm yukarıdan kesilir.

ISSN 2815-522X

Ekime hazır kiraz tohumları

Tohumlar tohum yataklarına ekilir. Toprak dekar başına 4-5 ton çiftlik gübresi ile önceden gübrelenir ve bahçe durumuna getirilir – 30-35 cm derinliğe sürülür ve tesviye edilir. Elma ve armut tohumları ön stratifikasyona tabi tutulmazken, küçük çekirdekli meyve tohumları hasat sonrası olgunlaşma süreçlerini teşvik etmek için iki ay boyunca nemli kumda stratifiye edilir.

Meyve ağaçları sökülür, sınıflandırılır ve depolanır. Söküm, traktör pulluğu, hidrolik monteli ekipman veya özel bir kıskaçla yapılır. Sınıflandırma, BDS gerekliliklerine göre yapılır, her biri 25 adet olmak üzere demetler halinde bağlanır ve çeşidin adını ve anaç tipini belirten bir etiket takılır. Ağaçlar düz, iyi drene edilmiş, rüzgar almayan, çiftlik binalarından ve samanlıklardan uzak bir yerde saklanır ve toprağın köklere iyi yapışması için sulanır.

İlkbahar aşısı için aşı kalemleri toplanır. Genellikle aşı kalemleri ağaç taçlarının güney kısmından alınır. 25'li demetler halinde bağlanır ve serin mahzenlerde veya soğuk hava depolarında gölgeli bir yerde nemli kumda saklanır.

Stratifiye edilmiş tohumlara özen gösterilir. Ayın sonlarına doğru, tezgah aşılaması için hazırlıklar başlar.

Meyve bahçelerinde

Genç meyve bahçelerinde, tutmayan ağaçların sayısı kaydedilir ve boş yerleri tür ve çeşitlerine göre doldurmak için bir plan hazırlanır. Tel yapılar onarılır, yenileri inşa edilir ve çiftlik gübresinin taşınması ve yayılması devam eder. Kuraklık durumunda, dekar başına 60-80 m^3 su ile su tutucu sulama yapılır.

ISSN 2815-522X

Elma bahçelerinde kış budaması

Çekirdekli meyve türleri için verim amaçlı kış budaması başlar.

Yeni bahçelere meyve ağaçları dikilir. Yoğun plantasyonlar oluşturulurken, dikim çukurları yerine hendeklere dikim yapılması önerilir.

Çilek tarlalarında

ISSN 2815-522X

İlkbahar-yaz dikimi için çilek fidelerinin sökülmesi, hazırlanması ve buzdolaplarında saklanması devam etmektedir.

Kuraklık durumunda, Eylül veya Ekim aylarında kurulmuş plantasyonlar sulanır ve yabani otlar varsa alan temizlenir. Ay sonunda, eski plantasyonlar için su tutucu sulama yapılır.

Erken çilek üretimi için ısıtmalı seralara bitki dikimi yapılır.

Ahududu tarlalarında

Dikim materyali sökülür, sınıflandırılır ve depolanır. Üretim plantasyonundan dip sürgünleri düz bir kürekle manuel olarak çıkarılır. İkinci yıl anaç plantasyonlarından, dikim materyali için uygun tüm sürgünler – onay için olanlar hariç – manuel olarak çıkarılır. Anaç plantasyonlarından üçüncü yılda, sürgünler bir pulluk veya kıskaçla çıkarılır. İlkbahar dikimi için tasarlanan sürgünler hendeklerde, kök boğazının 15-20 cm üzerinde bir toprak tabakası ile örtülerek saklanır. Toprak sıkıştırılır ve iyice sulanır.

Yeni ahududu plantasyonları kurulur.

Frenk üzümü tarlalarında

Olgun çelikler toplanır. Genç üretim veya anaç plantasyonlarından bir yıllık sürgünler kullanılır. Sürgünler çeliklere ayrılır. Her çeliğin uzunluğu 20 ila 25 cm ve kalınlığı 5-6 mm'den fazla olmalıdır. Dip kısmından, çelik bir tomurcuğun 2-3 mm altından, üst kısmından ise bir tomurcuğun 1 cm yukarısından kesilir.

Çelikler köklendirilir. Sırada, çelikler toprakta 15-20 cm aralıklarla, eğik, 45° açıya yakın bir şekilde yerleştirilir. Topraklar hafifse, dikim çubuğuyla, ağır topraklarda ise dikim aletiyle dikilir. En üstteki tomurcuk toprak yüzeyinin altında bırakılır. Dikimden sonra, çeliklerin etrafındaki toprak sıkıştırılır.

Dikim materyali sökülür, sınıflandırılır ve depolanır. Köklü bitkiler ay başında manuel veya mekanik olarak çıkarılır, ancak 0 ^{o}C'den düşük sıcaklıklarda değil. İlkbahar dikimi için ayrılan bitkiler, 45-50 cm derinliğindeki hendeklerde veya siperlerde saklanır. Kökleri örtülür, toprak sıkıştırılır ve iyice sulanır. Farelere karşı koruma önlemleri alınır.

Yeni frenk üzümü plantasyonları kurulur ve çalılar meyve vermek üzere budanır.

Diğer ürün tarlalarında

İncir çelikleri köklendirme için toplanır. Kısa boğum aralıklı, 1-1.8 cm kalınlığındaki bir yıllık dallar köklendirme için kullanılır. Çelikler 25-26 cm uzunluğunda oluşturulur. Alt kesim doğrudan boğumun altından, üst kesim ise iyi gelişmiş bir yan tomurcuğun 1 cm üzerinden yapılır. Çelikler 50'şerli demetler halinde bağlanır, etiketlenir ve serin odalarda veya açık havada, sığ hendeklerde – 25 cm derinliğe kadar – kuma gömülür.

Nar çelikleri köklendirme için toplanır. Bir veya iki yıllık dallardan olmalıdırlar. Çeliklerin uzunluğu 20-25 cm, tabandaki kalınlığı ise 0.5 ila 1.2 cm arasında olmalıdır. Kesildikten sonra dallar dikenlerden ve yan sürgünlerden temizlenir ve 20-25 cm uzunluğunda çelikler oluşturulur. Demetler halinde bağlanır ve etiketlenir. Serin bir yerde nemli kumda veya açık hava hendeklerinde saklanırlar. Kurumayı önlemek için önlemler alınır.

İğde çelikleri köklendirme için toplanır. Nar için olduğu gibi yapılır.

Defne tohumları toplanır. Tohumlar meyve kabuğundan temizlenir. Hafif nemli kumda serin mahzenlerde veya açık havada saklanır. Daha sıcak bölgelerde, tohumlar temizlendikten hemen sonra açık havada ekilir. Tohum yatağına 4-5 cm derinliğe, sıra arası 20 cm ve sıra üzeri 5 cm mesafeyle ekilir. Tohumlar kum veya diğer malç malzemeleriyle örtülür.

Kafkas hurması tohumları toplanır, temizlenir, gölgeli bir yerde kurutulur ve nemli kum veya zeolit ile karıştırılarak serin odalarda saklanır.

Antepfıstığı anaçlarının üretimi için kullanılacak hackberry (kukuch) tohumlarının toplanması devam etmektedir.

Sıcak bir oda mevcutsa, limon tohumları ve üç yapraklı portakal (Poncirus trifoliata) tohumları kutulara, kasalara vb. ekilir. Toprak karışımı bir kısım toprak, iki kısım kum ve bir kısım iyi çürümüş çiftlik gübresinden oluşur. Düzenli olarak nemlendirilir.

Nar, incir, hurma, defne ve iğde dikimi yapılır, alanlar önce işaretlenir. Şu mesafelerde dikilirler – incir – 5x5 m, nar – 4x4 m, hurma – 5x5 m, defne – 3x0.8 m, iğde – 4x2.5 m.

Nar, incir, iğde köklü çelikleri ve bir yıllık aşılı hurma ağaçları açık havada sökülür.

Hurma meyveleri hasat edilir, nar hasadı tamamlanır ve hurma ile incirin meyve budaması başlar.

Budanmış sürgünlerden kuru defne yapraklarının toplanmasına başlanır.

Aktinidya (kivi) kış budaması yapılır. Sıkışan sürgünler temizlenir, tükenmiş kordonlar değiştirilir ve eski meyve veren odunlar çıkarılır. Aktinidya meyvelerinin hasadı ve depolanması tamamlanır. Köklü aktinidya çelikleri daha fazla yetiştirilmek üzere yerleştirilir.